

תולדות עם ישראל

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

חלק א

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:
I: תקופת בית שני
II: הקהילה היהודית בימי הביניים
III: החסידות
בנושא שלמדת עליך לענות על שתי שאלות — (16×2) — 32 נקודות
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות — (16×3) — 48 נקודות
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות — (5×4) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמוחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות.

נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. הצג שתי פעולות של הורדוס שביטאו את רצונו שיהודה תשתלב באימפריה הרומית.
2. הסבר מדוע מינו הרומאים את אגריפס הראשון לשליט יהודה.
הצג פעולה אחת שלו לחיזוק הקשר בינו ובין היהודים בארץ-ישראל.
3. הסבר גורם אחד למתח בין יהודים ליהודים בתקופה שלפני המרד הגדול וגורם אחד למתח בין יהודים לנכרים בתקופה זו.
4. הצג שתי פעולות שעשה רבן גמליאל כדי לאחד את העם לאחר החורבן.

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. הסבר כיצד נוצרו הקהילות היהודיות בימי הביניים.
6. הצג שתי דוגמאות להתייחסות של חכמים בימי הביניים למעמד האישה.
7. הצג את שתי הדעות בוויכוח אחד שהיה בקהילות היהודיות בנוגע לתשלום המסים.
8. מדוע נחשב החרם לעונש חמור?
הבא שני הסברים לכך.

נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. הצג שני הישגים של יהדות פולין בתקופה שלפני "המבול".

10. הצג שני גורמים לפרעות של הקוזקים ביהודים בתקופת "המבול".

11. מי הם שני סוגי הצדיקים על פי החסידות, ומדוע יש צורך בשניהם?

12. הצג שתי סיבות להתנגדות לחסידות, וציין מי הוביל התנגדות זו.

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 13-18 (לכל שאלה – 16 נקודות).

13. הסבר שני מאפיינים חדשים של האנטישמיות המודרנית לעומת שנאת ישראל בעבר.

14. הסבר שני גורמים להתעוררות הלאומיות באירופה במאה ה-19.

15. הסבר שתי הצעות מעשיות של הרב קלישר או הרב אלקלעי לקידום הלאומיות היהודית.

16. הצעת אוגנדה עוררה מחלוקת (ויכוח) בתנועה הציונית.

הצג טיעון אחד בעד הצעת אוגנדה, וטיעון אחד נגד הצעה זו.

17. הצג ביקורת אחת על שיטת הפקידות (האפוטרופסות) של הברון רוטשילד, והצג תרומה אחת של הברון להתיישבות בארץ.

18. מהו פולמוס (ויכוח) השמיטה?

מדוע התעורר ויכוח זה דווקא בסוף המאה ה-19? הבא הסבר אחד לכך.

(שים לב: הפרק השלישי בעמוד הבא.)

פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבעה מושגים (19-25), ובכל אחד מהם יש שני חלקים.
בחר בארבעה מהמושגים/מהשמות, וענה על שני החלקים הקשורים לכל מושג/שם שבחרת
(לכל מושג/שם – 5 נקודות).

19. קפיטולציות

- מה הן קפיטולציות?
- על אילו יהודים חלו הקפיטולציות?

20. החלוקה

- מדוע, לדעת אנשי היישוב הישן, חובה על בני הגולה לתמוך כלכלית ביושבי ארץ-ישראל?
- כיצד חולקו כספי החלוקה אצל האשכנזים, וכיצד חולקו אצל הספרדים?

21. היציאה מן החומות

- מהי "היציאה מן החומות"?
- מי היו היוזמים של תהליך זה?

22. 14 הנקודות של וילסון

- מה הייתה המטרה של תכנית 14 הנקודות של וילסון?
- ציין שתי נקודות בתכנית המבטאות מטרה זו.

23. ניל"י

- באיזו תקופה פעל ארגון ניל"י, ומה הייתה מטרתו?
- מה עלה בגורלם של חברי הארגון?

24. חוזה ורסאי

- מתי נחתם חוזה ורסאי?
- הצג שני סעיפים מחוזה ורסאי.

25. הצהרת בלפור

- למי נשלחה הצהרת בלפור, ומה הייתה חשיבותה ליהודים?
- מה נאמר בהצהרה בנוגע למעמד של התושבים הלא-יהודים שחיים בארץ-ישראל, ומה נאמר בנוגע למעמד של היהודים שחיו מחוץ לארץ-ישראל?

בהצלחה!